Година II ЦЕТИЊЕ 5 мај 1943 Број 114

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Излази СРИЈЕДОМ и СУБОТОМ — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8·—; — Појединог броја Lit. 1

Двије наше политичке струје

У данашњем јаном животу Црне Горе истакнуле су се свом својом супротношом политичком суровошћу двије шезе.

Прва, како је познато, иде за тим да обнови древну политичку независност Црне Горе, а друга о томе ни да чује, поштто се осјећа уско повезана са осталом браћом, са којом жели и хоће да подијели круту судбину садашњице. Обе шезе так имају тешку, врло тешкоћама конфликта, а то је произвело сриједа у ширем смислу ријечи, јер ни „зеленаши" не би сигурно одбили, кад би им се пружила прилика да присаједине своју независну Црну Гору и дио осиђене браће која жели изван граница садашњег Гуверномана.

Рат још увијек бијесни . . . Једна од страна у сукобу сиграна мора да побједи. Можда неко у свом прозирну чека крај конфликта, увјерен да ће му савезници повратити државу. Али ни та групација не жели Југославију из прошлости са познатом корупцијом, пробијеним и политичком системима. Шта врло може да краћи анализа савезник него оно што има и што иде своје сврхе.

Много тих предлажу. Шта ће нам држава која економски не може да живи? Шта ће нам држава кад је други мора да хране? Доста је било милостиње! Доста сервилности!" и ш. д.

Ко да ти је све ово тачно доста је обратити пажњу на извјесне странице историје. Мало је тих држава, које су кроз ноћ нијесе онако како су их нијхови побједници замислили. Све су прошле кроз тјеснолиме бурнице и осиђивале своје національне циљеве постићено и са извјесном борбом и муком.

Италија је постала од Пијемонта, Њемачка од Пруске, Аустро-Угарска монархија такође је доживјела стварно рођење тек у извјесном времеском размаку. Е да добро! Зашто онда све сриђало не би могло слиђаити на своје уједињење преко постојећих или вјеројатно осиваривих сврха національних тежњи, а да болазна тачка буде Црна Гора?

Чему онда она нашезана, она пуста брезоварана, комплицирана, замлетана? Чему, кад за нас постоји стварно један сами заједнички непријатељ — комунизам, и једна реална, неосорима и неопходна побједа — мир?

Мало би са разумјевању ова свадодвојна тијела кад би водила рачуна, водилиту економских прилика или сличноме. Али брепрачке и дискутовале ма које врсте само рушилачки утјеловне на сриђним економски сиарати ове земље. Залуд камене очајно пада, залуд голоћа и ирлаштина наши рада и воде, залуд здрав разум сиајетује и сучурава! Амбиција, неоснована амбиција бојеадника дикитира. А што је горе да народ, тај трагитни ослон сваке политичке замисли, тај врховна ковач сопствене среће и будућности, та несаломлива кичма сваке нације, на жалост сашубне се и слиђеди. Колико је све то мизерно!

„Рег аспера ад астра" — Кад би Црна Гора сачекала свршетак рата без унутарњих размимоилажења и изразитија политичког карактера, тада би могла много боље да брани интересе своје народа и да заслужа громким гласом ова чјелокупног сриђна.

Ако већ обе шезе иду за тим да се не изгубе из вида интереси Црне Горе и цјелокупног сриђног народа, нијесу нити пуст сторатну. Тада и ова предвиђања да се тобоже штитите комунизам, постала би сувишна и неумјесна. Главни дио народа Црне Горе био би комбинован, сложан и са Црне Горе би будућ бо кончао ка осиваривој највјећој національној сна, који и данас држе истинским жаром сва срца најбољих и најискренијих родоиуба. А дробиће комунисте настојала би се бескомромисна борба до истребљења.

Амбиције појединих људи даду се лако суштинштити, пошто је појединац пролазан, нестаје, мијеча се. Конакчи чак би по једини будовали, а нему се сви лични интереси морају подредити. Био би сувише мизеран и недостојан људи ова! Радоо би се могао да кочи у оима измјенама, осивариве сврахуа и сасвим. У братској слоги, дак, свиће мани Братјшкиј, свака дрска тјрзаица садетиње, све брјеђиће, све мрже, све освете, нестаће би, јер би изгубе сваку озбиљнију важности. Во се на не окреће кад му кажеш брјеђи!

Дијеце шезе, дакле, али идаћ, уз дуно мизерије, један ће шиће циљ!

А рат још увијек бијесни . . .

Б.

У фронт, господо!

Назад цигло годину дана, наш народ био је повезан у псјеним вериграма и беспомоћно остаиван сам себи. Интелигенција *и грађани бјаи су погубили своје главе* и низу са здравим разумом, тако да нијесмо нијесу изазвали из својих домова. Стаде је било тако очајно да ко замркне није се надао осванути. Имовина је била свачија и ничија. Светиња цркве, куће и породице није постојала. Народ се повјерио, примјерје доскрушу свјетовне ударе, док је интелигенција спавала мртвим сном, не дајући од себе знаке живота.

У критичном тренутку, када је био у питању народни опстанак, појавише се народни бранитељи и спасиоци: Буковиновић, Поповић, Бурјанић, Станишић и други. Почетна снага сваког од њих износила је 10—50 људи најмање. Па и поред тога, остварили су народне циљ мимо нашег очекивања. Повели су тешку борбу на три фронта, под врло неповољним психолошким условима. Прва и најтежа фронт, био је против добро организованих и скоро свемоћних партизана; други фронт, скоро исто тако тежак, водили су на разбијању заблуде и буђењу народне свијести; трећи фронт имали су у борби са својом сопственом сапјењу, јер није било лако, под данашњим околностима, избјегати прави пут, мимоћи недуже и казнити само праве кривце, — без штете за своју сопствену прошлост и своју будућност.

Са тешким трудом и још тежим жртвама, уз свестрану помоћ италијанских војника, успјели су да разбију партизане, али не и да их униште. На више мјеста појавиле се бољевим сентиментализ, тим прије, што је већу партизанима имао неко рођака и неко пријатеља. Поштедили су многе злочинце, у доброј вјери да ће се поправити!

Данас када су партизани протјерани из Босне и Херцеговине и побјекли се поново дијелом Црне Горе, наша болешна сентиментализ тешко нам се почела свјетити. Заостали партизани, од којих никада не може бити честит човјек и грађанин, наиоко су подигли своје ноге и кривце главе и у позадини нашег фронта почели да врше нове злочине. Њихови симпатизери и други пријатељи кефетери, из етних редова, демотерија, увоссеби паницу и растро не самом фронту. То је сасвим разумљиво, тим прије што је у националном фронту остала једна болесна рупа, кроз коју се несметано пропадоа, па чак и заштити налазе наши највјећи народни кривци.

Наша интелигенција ту рупу добро зна, као год што је видимо и сви ми. Па ипак, умјесто да се прихвати оружја, да попуни редове народних бораца, да их осјећањем, охрабри, подржи и охрабри ријечу и дјелом, како би се што прије уништила партизанска крволоци, — наша интелигенција отворила је своје раз у зидини фронта. Одржала састанке, зборове и договоре, донијеле резолуције и разне закључке, на своју руку и свој начин, независно од нашега вођства. Са тим сводим редом, који су отпочели, бјеласа, у трећем критичном часу, наша интелигенција послије двогодишњег спавања, уноси још већу помјетњу и зду воју од свих искрених патриота, који се боре већ више од годину дана против тајанственог непријатеља.

Господо интелектуалци! Ваш рад, који сте сада отпочели, не води ничему другом него дефетизму и личном шићару. Главара имамо много више него што нам треба, па нам није ни потребно. Имамо да, усред борбе, чинимо експерименте, на рачун народне крви, и да скрамо оно мало што само кривавом отворили. Ако сте накани да заиста искрено народу помогнете, ви ћете попунити редове које већ имамо и са свјежим трудом и редом, на самом терену, уништи ове рупе, затворити све рупе, изгладити све суперотности и тим допринијети свој удио у општу корисну спорну.

У фронт, господо! Иначе сваки дрсу ваш рад, у седањем часу, донијеће користи само народним злотворима. У фронт, господо! Тамо је наше мјесто. Сва ваша мудровања, утркивања и празна прекидања неће донијети никакве користи. Све то оставите за други пут, јер тим се партизани не могу потући.

У фронт, господо! Тамо је ваше мјесто. Нових главара народ није жељан, нити од њих има потребе

А.

Француска прилази европском фронту

Састанак Хитлер-Бастианини-Лавал

Пријем г. мин. Лавала код Фирера

(Берлин) Фирер је 29 апр. а у присуству њемачког министра иностранстве дјела Фон Рибентропа и италијанског државног потсекретара за иностранства дела Бастианинија врхиво француског министра претсједника Лавала у свом Главном стану. Расправало се о најинвалиднијим проблемима који интересују Њемачку и Италију у вези са Француском. У свим разговорима констатовано је свршено међусобно разумијевање. Расправало се о уједињу који Француска мора дати и о њеним напорима за стварање Новe Европе заједно са Осовином и са савезницима у борби против англоамеричке плутодемократије и бољшевизма, као и о користи који ће Француска имати од тога по свршеном рату.

Франковиново путовање генерала Франка

(Мадрид) Генерал Франко крвеног је оних дана на путовање по јужним провинцијама Шпаније. Он је стигао у Кордобу, гдје је био одушевљено дочекан. Ова тура ће Каудиљо посјетити Севољу и Кадикс, а на крају ће извршити инспекцију обалских предјела на Атлантику и на Средоземном мору.

Вођа шефа јужноафричке національистичке партије

(Лисабон) Шеф јужноафричке національистичке партије мјјавио је да ће національисти, ако дођу на власт, направити краљ учешћу Јужне Африке у рату. Національисти су додали да неће можда одјих воћа да потпишу мир. Сем тога је рекао да је національистичка партија од 1940 годиие до данас више него подостручила број својих чланова.

Губитци и успјеси на Источном фронту

(Берлин) Губитци совјетске авијације у априлу, претрпљени од акције њемачке авијације, иносе 1.072 авиона, од којих су 902 оборена у ваздушним борбама, а 121 дјелом противавионске артиљерије авијације. Други авиони уништени су на земљи. Њемачко ваздухоловство навело је јуче жесткте нападе на положаје и концентрације совјетских трупа у зони Кубањског мостобрана, те разорило велики број непријатељских авиона. На другим сектором фронта су дању и ноћу успјешно бомбардовали логори трупа и совјетске транспортне линије. Јучерјшрг су британски бомбардери у пратњи ловаца напали холандску обалу. Њемачки ловци и противавионска артиљерија сарпшили су непријатељске формације, оборивши 11 енглеских авиона.

У сукобима јужно од Кубање су њемачке и румунске снаге неуморно и са добрим резултатима нападале бољшевике. Између 10 и 12 априла је једна скупина румуњских ловаца уништила и запалила 42 совјетска авиона. 10 априла су румуњски авијатичари напали један аеродром запаливши 7 авиона. Од 10 до 11 априла су румуњски ловци, у ваздушним двобојима, оборили 5 авиона и тешко оштетили других 30, не претрпјевши никаких губитака.

Америчанска „слобода штампе"

Руководи је забранио америчкој пошти да прима лист „Мидлтант", који је скривио нијавом да су фамозне четири слободе из Атлантске карте обичан блеф. Лист Асошијетиђ Прес" јавља да је британска влада забранила објављивање појединости о руско-пољском спору.

Велики англоски обзир о поштовање према „бившим савезницима

(Париз) Један велики париски лист објавио је да је у Француској биио услед терористичких напада англоске авијације 14.034 мртвих и 21.800 рањених. Сем тога износе губитци у Орану 1.200 мртвих и 2.000 рањених, а у Сирији 4.000 мртвих и 5.000 рањених. До марта 1942 годиие било је у нападима на француске градове 1.338 мртвих и 3.300 рањених. Од марта 1942 годиие иносе губитци 4.500 мртвих и 8.000 рањених. У ове бројке нијесу уношени податци о губитцима претрпљеним приликом напада на Дакар, Мадагаскар и друге зоне под француским управом. Ови терористички напади оставили су сем мртвих и рањених још и 200.000 особа без крова.

Несугласице међу савезницима у Алжиру

(Алжир) Жива полемика, која је избила у Алжиру између Американаца и Енглеза, услед храна Гроксјармуот комитета о тонажи, коју су осовинске подморнице потопиле 1942 годиие, иноиле је великих потешкоћа у односима сјеверноамеричког министра информације. Изјавом да је комитет дао лажне податке, што је он да на неки начин убједи борјзаи јавности. Он је рекао да бројка од једног милиона тона мјесечно није тачна и да податци никако нису прецизни, јер се по спорازуму са Енглезима никада не објављују званичне бројке о потапању. Министар је додао да се комитет послужио информацијама које нису одобрене. Велика бројка губитака настала је услед тога што су америчанска бродоградилишта умјесто заштитних бродова морала градити бродове за искрцавање за енглеске трупе у Алжиру и Кокјсове ријеке тјаиче као збуњено правдања које никако не може сманјити дубоки утисак податаа: што их је комитет објавио.

Борна кола „Тигар" сва виша показују своју моћ

ДНБ јавља о новим појединостима напредне ефикасности коју су борна кола типа „Тигар" показала на Источном фронту. Једна скупина ових кола разорила је за посљедња три мјесеца на Источном фронту код Ленинграда најмање 163 непријатељска борна кола, од којих су многа била најмоћнијег типа, а сем тога и велики број противтенковских оружја.

Одјеци и послједице катинског масовног покоља

(Шпијонаж) Совјетско пољска криза није се смирила. У Москви је дипломатска висока активност. У Лондону се постављају низе питања ко цијену Кремљ тражити од пољске коминалне владе, како би се ријешио конфликт, под претпоставком да то било могуће. Пољске борачке трупе изјавиле су Самосјском да су остају вјерне, што је како изгледа поћвало његов положај пред Енглезима, гдје се вјеровало пољуљано. Претсједник Горњег дома Кендерсон је јасно говорио о Сикорском, нарзавшиа у Черчилово име наду да у будућности види велику и независну Пољску. Другачијег су мишљења лабуристи и комунисти, који су објасјили пољску владу отвореним и прикривеним. Један лабуристички посланик рекао је да лондонска влада пољских реакционара није достојна пољског народа. Пољска штампа у Лондону сачувала је огорчени и оштри тон против Русије, те је цензура била присиљена да интервенише сјечењем великих дјелова чланака равних пољским листова. У Њу Јорку се данас матјеси претпоставља намјеру пољске но лондонске владе и Москве сматра очигледним знаком да Кремљ намјерава диктирати мир Источној Европи по сопственој иницијативи, не водећи ни најмање рачуна о Атлантској карти.

БРАЋО ЦРНОГОРЦИ!

Слога која је прошле године добила свој најјачи израз у борби за одбрану родне слободе, постала је данас, више но икада, главни имиграшиа наших гигантских времена. За ову годину дана, откако смо се ухватили у коштац с најкрвопочнијим непријатељем човјечанства, дали смо много жртава, пролили много крви, доживјели небројене патње и боле ве. Али смо савладали смо силно и мушки, оно како је то својствено једном херојском народу и широку најјачених подвига. Преко тих жртава створили смо ред и спокојство у народу. Вратили смо њеру у сопствено воуђаење. Подмладили смо љубав према отаџбини којима се одликује сваки народ одлично. Пробудили смо осјећање према нацији, према традицији, према слободи као крајњем идеалу свих нас.

Све то резултат је слоге, јединствене слагалице, истих мјесто. Са тим особинама и наши стари дједи су могли да оружјем сиворе ову класичну историју која их је уздигла изнад осталих народа.

БРАЋО ЦРНОГОРЦИ!

У току су догађаји који нам наговјештавају тешку и крвану борбу. Опет су дошле у питање наше національне ствари. Опет је угрожена слобода народа. Под окупацијом рина које смо још прошле године одјерали, комунистичка свјетлуцуа жила је свој крвави руку и сада на полоа Црне Горе. Жељна освете, незасићена ужа сима и жртвама, она хоће да се вреко наших дивних села докопа власти и новог, још крвавијег робља.

*Сви народ мора поново устати да брани своју част и національне идеале. Хиљаде бораца налазе се под оружјем. Одлучна су сва лична мимоилажења и размирје. Нестало је више политичких објелмрја и амбиција. Слога, одлучности и до крајњих граница рријешности на искључиву и бескомпромисну борбу — то је главни и једини синоним који данас уједињује овај дио племените Црне Горе. Наша је жеља да се сјуда, гдје се јуче Његошева религиозна одрасио, манифестујемо осјећања, да се вокрену исте жиже силе, како бисмо нашом слогом заштитили своју слободу и преотели је онамо гдје она још робује комунистичком крволоку. Одбацимо политику. Презримо лична интересе. Не водимо рачуна ко се на Јаши или Срби, против којих је усјала најјачи комунистичко вјеровање

Нужда и слобода

Према Марксу, презласак из капитализма у социјализам означавао би „скок из царства нужде у царство слободе".

Нужда и слобода! Два противположна појма. Нужда је везаност снега, и материјалнога и духовнога, законом уврочности. Слобода је, напротив, дјеловање воље наше окнутој законима уврочности, изван оквира нужности.

И поред извјесних несагласности између начела материјалистичке дијалектике и закона уврочности, маркисти уче да је цијела природа, па и цијело људско друштво са свима својим материјалним и духовним појавама, потчињено нужности дјеловања спољашњих, материјалних чинилаца, тј. да је све потчињено, везано, предопређено законом уврочности. Спољашњи, материјални чиниоци, међу којима на првом мјесту економски, слажа су покретна сила развоја друштва и његове фиваичке и духовне структуре. Са друштвене установе, све људске одлуке, мисли, осјећања, погледи, идеологије, све је то предопређено законом уврочности, на чијем ланцу је прта, покретна и моћна карика искључиво материјал. Лудски заузимају ставове, предузимају поступке, заступају извјесна мишљења, исповиједају извјесна начела, не зато што тако хоће, него зато што тако морају, што су на то принуђени дјеловањем спољашњих, материјалних чинилаца на њихову вољу. — По марксистима, људска воља није слободна, већ и она подлежи закону уврочности, тј. и она је предопређена утицајима материјалнога. Они, дакле, у погледу слободе воље усвајају детерминистичку теорију, по којој је воља зависна од мотива, а они су израз утицаја спољашњих чинилаца.

Овакво марксистичко схватање убрзао је показало своје слабе стране и многи теоретичари, социолози и политичари нашли су се побуђени да укажу на његову противуречност и бесмисленост.

И најобичнији умови увидјели су сву заврзланост и логичку нерадикалност практичких послједица марксистичког учења о нужном развитку друштва по закону уврочности. Ако људска воља није слободна, ако људи дјелују не зато што тако хоће, него зато што су тако нужно предопређени спољашњим, материјалним чиниоцима, — онда је сасвим бесперспективно и бесмислено причати, агитовати, организовати и убјеђивати људе у потребу и нужно остварење једног новог друштвеног поретка. Ово што мора наступити по имаменитом закону уврочности, то ће сигурно наступити, да хтјели им то или не. Ако се, дакле, постиже то тако и мора да буде, па свијало се то нама или не.

Схватање о апсолутној владавини закона уврочности у људском друштву, у свим појавним областима, доводио је послједња која и сами маркисти не желе: с гледишта друштвене еволуције — у фаталистичко схватање развоја, независно од људске воље; с морално гледишта — у искључивање људске одговорности. Ако је све предопређено, па и наша воља, ми ништа не можемо измијенити у неминовном току ствари и идеја. Ако је злочинац морао да изврши злочин, не својом вољом, него неодољивим утицајем спољашњих чинилаца, онда он није морално одговоран и на основу чега га жиљавати гаћ?

Чувајући неповредивост важеља закона уврочности и у области људског друштва и у области људског духа, неки маркисти су покушали да горње маркистичко учење ивуку из клопке. По њима, нужа није слобода, или човјек, сазнавајући природне закона, добија у могућност да их боље искористи и да их боље стави у службу посебних и општих потреба. На тај начин врши се иза вјера удивања људске воље изван нужности природних закона, у пријем редоредоа закона уврочности, ако не постоји слободне воље, — онда како је се одлучити, чиме, односно на основу чега ће се у том случају, у том случају, у том случају,

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ
Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Цетињу:

Тиханов В. Григорије, за вршиоца дужности директора Дирекције шума.

у Никшићу:

Килибарда Г. Саво, за службе дневничара — помоћног лоцара при железничкој станици.

б) Пенсионисан је

у Никшићу:

Љуковић . Крсто, директор гимназије.

в) Премјештени су

у Даниловом Граду:

Давијановић Н. Марко, у служби при I Дирекцији Гувернерства, у Среском начелству, у својству пристава (по молби).

у Беране:

Пантовић Н. Драгутин, вјаничин при среском суду у Пријепољу, у Мушкој занатској школи, у сво ству инструктора (по молби).

г) Опозивље се декрет

1) о пријему у државну службу при III Дирекцији Гувернерства Вуковића В. Рајка;

2) о пријему у државну службу Лабана С. Велимира, учитеља.

д) Отпуштени су

на Цетињу:

Шевалевић Л. Блажо, путар при техничком одјељењу; Врбица С. Саво, судски приправник при Окружном суду.

у Подгорици:

В. чкић Б. Јанко, чиновнички приправник при Мушкој занатској школи.

у Никшићу:

Кадић М. Вјелиша, служитељ при поштанском уреду.

у Даниловом Граду:

Радуловић П. Душан, вјаничин дневничар при поштанском уреду.

ђ) Престала ми служба

на Цетињу:

Лопичићу Марку, путару при Техничком одјељењу; Илићевић С. Вјекиш, служитељу дневничару при IV Дирекцији Гувернерства, додијељеној Дјечјем забавишту „Јелена".

у Подгорици:

Арсенијеву А. Нику, служитељу дневничару при Управном суду.

у Новој Варошиј:

Крсељићу М. Блажу, учитељу основне школе.

у Пријепољу:

Исаковићу Ј. Милоју, судији при среском суду; Божиновићу Борђу, судији при Окружном суду; Аћајомову Александру, судији при Окружном суду; Поповићу Страхињи, претсједнику Окружног суда.

у Бијелом Пољу:

Никифорову Вадиму, чиновнику шумске управе; Обрадовићу Т. Раду, чиновнику среског суда.

у Плевљима:

Штрапу Р. Миломану, шумском чувару при Шумској управи.

у Колашину:

Ракочевићу М. Петру, чиновнику при Окружном суду.

у Сјеници:

Павловићу Радовану, дневничару при среском суду; Томићу Стевану, дневничару при среском суду.

Уређење пијаце

Наша општина приступила је уређењу пијаце. Већ су извршене све отправке у цементу, а ускоро ће отпочети радови и на поплочавању камењем плочама цијелог пазарског круга. За ово је посао предвиђен је сума од око 300.000 лира. Исто тако биће један дио месарнице преуређен у модерну продавницу морске робе, за који рад има да се утроши 5.000 лира.

Важно за новопостављене чиновнике

Г. Цвијанин Комесар наредио је да ће новопостављени чиновници тек тада ступити у службу, а ранијег ступања неће плаћати од дана кад буду стварно ступили своју дужност.

У будућим декретима неће више бити означен датум ступања на службу, изузимајући случај да привремено примљени чиновник буде у служ. потврђиван.

Наређено је Финансијској делегацији да не ликвидира ниједан списак, ако му не буде приложен и означен називјетај о дану пријема дужности односног чиновника.

Шефови надлештава имају одмах извјестити надлежне дирекције о дану пријема дужности подређеног им чиновника.

Уредба о служитељима основних школа

Прогласом Њ. Е. Гувернера уређено је питање служитељског особља основних школа на територији Гувернерства на овај начин:

Служитеља основних школа уврсте у категорију служитеља-дневничара и постављају се, премјештају и отпуштају из службе декретом Гувернера, а на предлог Дирекције за народну просвјету.

Припадлежности служитеља основних школа јесу ове:

1) Служитељи основне школе у сједишту среза, добијаће без обзира на број одјељења у школи, по 400 лира бруто плате мјесечно;

2) Служитељи осталих школа ван сјелишта среза, са 5 или више одјељења, имаће по 250 лира мјесечно;

3) Служитељи у школама са 3 или 4 одјељења, добијаће по 200 лира мјесечно;

4) Служитељи у школама са 1 или 2 одјељења, имаће по 150 лира месечно брутто плате.

Сви овдашњи око плата служитеља основних школа падају на терет буџета Гувернерства.

Служитељима не сједишту дозвољ предвиђени наредбом бр. 224/41 и Прогласом бр. 031/43.

Служитеља основних школа који се затекну на дан ступања на снагу овог Прогласа, потврђује се у служби.

Ове плате служитеља основних школа исплаћиваће се од 1 јануара 1943 године.

Све ове одредбе неће се примјењивати на служитеље основних школа на Цетињу и у Подгорици, пошто се о њима старају саме општине на чији терет и падају њихови надлаз.

Ред вожње

Распоред аутобуских редовних линија на територији Црне Горе

АУТОБУСИ ПОЛАЗЕ:

а) понедјељником, сриједом и четком

1) из Подгорице за Никшић у 9 сати
2) „ „ „ Беране „ 8 „
3) „ Бара „ Цетиње „ 8 „
4) „ Никшића „ Подгорицу 14 „

б) уторником, четвртком и суботом

1) из Цетиња за Подгорицу у 14 сати
2) „ „ „ Бар „ 8½ „
3) „ Подгор. „ Цетиње „ 9 „
4) „ Беране „ Подгорицу „ 8 „

ПРОДАЈЕ СЕ из слободне руке кућа у Цехеп Маали број 45. Зз усмене обратити се БОКУ БИЈЕЛИЋУ у Подгорици. 1—3

МАЛИ ОГЛАСИ

Изгубио сам два бона за хлеб бр. 10598, 10599 издатих од стране општине подгоричке, те их овим оглашавам неважећим.

2-3 МЕРСИЈА ХАТА
Подгорица

Своју личну легитимацију издату ми од стране Градског Поглаварства у Подгорици под бр. 6481 изгубио сам, те је овим оглашавам неважећом.

2-3 ВУКЧЕВИЋ ИЛИЈА
Кнеза ул. бр. 14 Подгорица

Ноћу између 8 и 9 фебруара т. год. изгорела су ми оглашћења издата ми од стране Начелства Среза у Берањама под регистар бр. 19/32 год. и 12/37 год., те их оглашавам неважећим.

2-3 РАГУМ РАМУСОВИЋ
трговац — Беране

Ноћу између 8 и 9 фебруара т. год. изгорела су ми оглашћења издата од стране Начелства Среза у Берањама под регистар бр. 117/36 год. и 126/37 год., те их оглашавам за неважеће.

2-3 РАМУЗ ЦРНОВРШАНИН
трговац — Беране

Из слободне руке продаје се два рала обрадне земље у „Калоте" општина подгоричка.

2—3 СРЕТЕН ПРЕЛЕВИЋ
чин. Градског поглаварства — Подгорица

Изгубио сам легитимацију бр. 7562 I Издату ми од Општине подгоричке, те је овим путем оглашавам за неважећу.

2—3 ВЕЛИМИР ИЧЕВИЋ - Подгорица

Своју личну легитимацију издату од стране Градског поглаварства у Подгорици под бр. 8826 изгубила сам, те је овим оглашавам за неважећу.

2—3 САВКОВИЋ МАРИЈА
Светосавска 36 — Подгорица

Личну легитимацију издату ми од стране општине пљеваљске под бр. 1944 изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

2—3 МИЛОСАВ ЖУГИЋ
ученик III раз. гимназије

Своје сведочанство о свршеном нижем те средњем школу, изгубио сам у Берановој гимназији, те га овим оглашавам неважећим.

2—3 *Мојсије Мојовић*
сар. п. матурант — Подгорица

Мајка ми *Даринка Р. Петровић*, рођена Шћепановић, напустила је мене и троје дјеце. Позивам сам је неколико пута, да се врати на продужење брачног живота, али она није хтјела да се одазове моме позиву.

На основу овога молим сам бракоразводну парницу. Из разлога ниже Дјеце ку за своју све у. - бјављује свакоме, да мене евентуалне дугове неће признати.

Никшић, 9 априла 1943 године

Радоје М. Петровић,
ковјар на Никшићу

1-3

Личну легитимацију издату ми од стране општине пљеваљске под бр. 569/42 изгубио сам те је овим оглашавам за неважећу.

Хуљар Осман
Ибарска бр. 13, Пљевља

1-3

Своју сведочанство IV разреда основне школе у Мојкову изгубио сам те га оглашавам неважећим.

Радована Бајовића
Беране

1-3

Изгубила сам књижицу за хлеб бр. 10596, те је овим оглашавам за неважећу.

Лена Бучковић
Херцеговачка бр. 66, Подгорица

1-3

Своју личну легитимацију издату ми од стране општине пљеваљске под бр. 531/43 овим је оглашавам неважећом.

Пуриша Б. Павле

1-3

Моје брат *Никола Сјекоћа* налазио се приједрта као чиновник — на шкопарској фабрике „Тиокарјонка", Вуче код Лесковца, на како за мога да дана пошаљуваше ваше не знам, то молим сваког ко о истом на зна, да ми на следећу адресу то јави.

Уваја ради благодарим
Лука Сјекоћа
пекар — Подгорица

1-3

ОГЛАС

ПРОДАЈЕ СЕ из слободне руке кућа са 4 одјељења у улици Вука Мићуновића, добро очувана, са малим хиљоћемарним дугом.

За усмене обратити се власнику ТОМУ М. НИКОЛИЋУ-ЗАЧИРАНИНУ — Цетиње.

ПОДЛИСТАК

ИЗ ЊЕОГ ДНЕВНИКА

У одређени сат обула сам моју кишну кабаницу. И пошла сам. Улица је била пуна и препуна пролазника, чије су се сјајне крилце и ногице, услед силног пљуска, Путем су ми искрсавале слике сјећања и никад их није било доста да испуне моју душу...

Било је мјесеца маја, када смо се упознали. Сам је мирисао пролетним дахом и гуке, стабла, вртови и наше душе неким посебним сјајним мирисом. Дивне шетње под алејама бреотова; свечани шапат душа под романтичним шатором мјесечевих зрака, а онда сребрнасте сањарије пуне дрхтаја, суза и удаха, за тиме мајске ноћи биле су једним садржај наше среће.

Биле смо срећни. Лијеле су нам биле вада и мисли... а онда...

Строгост нежаних кола, пренуо ме на тих мисли и прекину ми нит прошлих часова. Била сам се скоро упалила. Убрзала сам кораке. Да би уштедила у времену упутих се ина стрину...

На улазу пећине, на чиме се отвору налазила врата, чекао ме Он. Ушла сам. Затворио је врата и велика радост при сазнању да смо усамљени, поплавила је наша срца.

Вријеме је било тамно. Киша је жестоко падала, одржавајући наш заклон у јеци вјеној и сигурној усамљености.

Зашли смо у дубини пећине. Он је просто сео мантил на земљи, а ми смо сјели њиме, лагано једно блиу другога. У тој тишини изнад је пјевао своју успаваљубну пјесму, на које се одазајо у ноћама бистар пад кишних капљица.

Неутасна радост! Вољети на овај начин, је исто што и отимати нешто од плавичте ватре и помити јеркое насладе што Бог чува за чисте душе. Да, ако мртве дјевице постају дјевици, ако с висине њихове очи гледају наше пјесничке, оне морају дигнути Богу своје склопљене руке да би оживјеле опеде доле.

Ја сам била у његовом загрљају, глава дежаше на његовом рамену, наши погледи су се спајали... сливајали.

Ах! те уске, колико су даде среће и чара мојој зубави, колико сам се пута пиланила у том наручају, које ми је давао нову снагу за зубав. Дјетно је бити зубљена. Затворила сам очи и предала сам му се сва.

У једном тренутку одби се од мене:

— „Не, не! Волим те много, да би те волио овако! Слушај! Не дајмо тој жени! Отрој ме. Обожавам те... Поштујем те. Бити моја изгледало би ми нељудствено и највећа радост... Али не могу... Одреди се, прашта, заборави...

Буди срећна са једним слободним човјеком... Ја, ја ниже неку никада и никога волјети истинским као тебе".

Успјела сам се отргнути наглог убуђења, који ме је у првом тренутку одржао њјему и одговорих:

— „Знала сам, нисам се варала ужнвајући сву срећу. Ово што ми нудиш, све је лијепо, питам друго. Сиромашна сам, ти такође. Овдје, је ли истина нема запреке?"

Како Он није одговарао, једна нова уваженреност завладала је у мојим.

— „Један слободан чувек? Има дакле нешто друго? Једна препрека. Једна дата рјеч?"

— „Да", рече, „једна рјеч дата и одржана, једној којој не морам ништа, али која није за мој живот".

Суве тешке, вреле и обилне капаје су из мојих очију. Доуга! Волио је другу, доуживу од мене. Ја коју би била његов прва срећа, при идеа и прва господарица његовог сјаја!

Он ми уз главу намеђу руку и љубећи ме бојажљиво у очима, питао ме:

— „Шта ти је?"

— „Волим те", одговорих ја.

Стегну ме на своје грудима... Усе се спојише...

И мора да суза, зграбљена у живом убуђењу дала сам му срце, душу, све... све... све... *Баки*

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Поводом смрти нашег никад непрежаљеног сина, односно брата

† ЉУБОМИРА П. МАРТИНОВИЋА

— активног пјешадиског поручника —

који, у 26 година живота, паде у борби против партизана 6 априла т. г. на положају Глог код Невесиња, у саставу помоћника Команданта четнијског бригада, — оцјењено особиту дужност, коју је са оним путем најтоплије захваљујемо свима онима који нам у овом тешком губитку на који начин изразише своје сажаљење, чиме нам пружише утјеху и ублажише бол.

Посебну и особиту захвалност дугујемо четницима, свештенству и грађанству Бијеле и околне, као и пјешадиској четници г. Душану Пикоћеву, з чији су кући пренесени посмртни остаци драгог нам покојника приликом преноса за Цетиње. Такође топло захваљујемо г. Кости Ушаревићу, који се са покојником у име херцеговачких четника опростио пригодним говором и болнјима на гробу.

Неизмјерну захвалност изражавамо грађанству и свештенству града Никшића на почјеву и испраћају за Цетиње покојника, остатака драгог нам покојника. Посебну захвалност дугујемо претсједнику Главног Народног Одбора Генералу господину Блажу Ђукановићу и претсједнику Никшићке опћинске управе г. Јеврему Шаулићу на одржаним дирљивим говорима.

Топло захваљујемо четницима, народним посланицима, свештенству и грађанству Даниловграда и околне на учешћу у почјеву и испраћају покојника кроз Даниловград и даље. Данилској Пјевници, који су, уз Народнијски Сабора и бјелопавићких народних трула, са покојником пјевали опроштајне.

Исто тако захвални смо грађанству и свештенству града Подгорице, који у знаку импозантном броју изађе код Возарског Моста на почјеву и испраћај покојникове посмртне остатке, као и г. г. Василије Драгојевић и Гојковић Андрија Туфардџи, који одржаше говоре, при у име Народног Одбора, а другу у име Народних трула.

Топло захваљујемо грађанству и свештенству Приједора почјеву и испраћају покојникових посмртних остатака, а г. г. Ђорђе Божовићу на одржаном говору.

Посебну захвалност на пажњи, изражену свјешћу и поштењу изражавамо Њ. Е. Гувернеру Црне Горе, Команданту дивизије „Перуница" Командату дивизије „Фердара", Командату XI батаљона Краљевских Карабинера и Официрима и почасној чети Италијанских војника, Италијанској војној м. Никшића, као и претставницима Италијанске војске, који у знак поштовања изразише у сузрет и учествоваше у испраћају драгог нам покојника.

Особито смо захвални четничком свештенству на учешћу у почјеву и чинодјејствовању и то: протојерејима Михаилу Вуковићу, Илији Поповићу, Симу Мартиновићу, Николи Мијановићу, Луки Николићу, Илији Вуковићу, свештеницима Филипу Попићу, Петру Мојсиловићу, Луки Вујановићу, Луки Поповићу, Луки Вујанићу, Луки Ђ. Ђ. Луки Вуковићу, Петру Вуковићу, Луки Ђ. Ђ. Ђ.

Англосаси очекују тешке дане у Тунису

Априлски губици англосаске морнарице износе око пола милиона тона

Британски безобзирни напади на отворене градове

(Берлин) Британски терористички напади на градове Дунсбург, Минхен и Оберхаузен задали су тешку штету болницама, јавним зградама и станбеним четвртима. Ови напади показују варварске карактеристике Рафових напада на градиште. Енглески радио извештаја је да је ова акција била најснажнија што је до сада извршена против немачких градова. Будући да су Британци бацили своје бомбе на школе, болнице, јавне зграде а не на ратне објекте, ма тврдиа *оританског радка значај који не треба* наглашавати; Раф је морао да скупо плати своје терористичке нападе. Обарено је 17 енглеских авиона. Овај број претсавља знатан проценат авиона који су учествовали у нападу.

Прогањање Вавелове армије

(Банкок) На *Средоњем* Истоку *ових снага*, које прогоне Вавелове армије у повлачењу кроз предјел Бутидана, довело је до тога да је јапанска империјална војска постигла велики успјех против Англо-индуса који су покушали да створе центар отпора. Жестоке борбе водиле су се за посљедња два дана у непосредној близини града, те се сматрају уводом у велики напад који треба да потјера Вавелове трупе преко границе праве Индије. Енглески и америчански авиони бомбардовали су Рангун, раворивши са дивљачком окрутношћу неколико најлепших јавних споменика. *Аеродром Кајкуте* изложен је жестоком јапанском бомбардовању и митраљисању. У ваздушним дводојима су англоамерикански ловци изгубили 17 авиона. 13 је разорено на земљи у Чатагому. Недостаје три јапанска авиона.

Тунис је тврди орах

(Лисабон) Комунике англо-америчког Главног стана у Сјеверној Африци јавља: непријатељ не смањује свој отпор. Он се сваког жилаво бори искористивши рељеф предјела у чему му даје његовом артиљеријски положај. Очигледно је да он намјерава ососнравити сваки метар ове афричке зоне.

Англоамеркански губици претрпљени током одбрањених борби осовинских трупа на туниском фронту између 16 и 30 априла износе 1.600 заробљеника, 377 борних и оклопљених кола небројених строја, 45 топова и преко 100 разорених аутомобила.

Ројтер јавља да је англоаска авијација прошле седмице нападала над медитеранским ратиштем најмање 121 авион. У априлу су Англоамерканци по Ројтеровој изјави изгубили 566 авиона. Треба држати на уму да Енглези и Сјеверноамерканци објављују само дјелимичне бројке о стварним губитцима.

* * *

Ситуација на туниском фронту заузима прво мјесто у енглеским листовима, који из крају велику забринутост, нарочито услед прелазних англосаских провачатака која су се показала пред чињеницама потпуно неосноваима. У једном допису са туниског фронта пише лист „Тајмс" у вези са запосједањем Такруне од стране Англосаса: „Такрина је евакуисана тек након што су се осовинске трупе нашле без муниције". Радио се о италијанским трупама, за које се вели да су се међу њима налазили најбољи италијански војници што их је 8. армија сусрела. Дописник листа „Дејли Експрес" истиче да су нарочито Енглези претрпели веће губитке у људском потенцијалу, објасњи да то да су се те губици претрпјали у најбољим пуковима. Са своје стране пише војни критичар листа „Дејли Меја": Напад на осовинске мостобране у Тунису, међу осталим и на Бизерту, показује се веома тешким потхватом. Огорчени отпор, на који је наишла 8. и 1. британска армија током прошле седмице, потврдио је опрезна предвиђања генерала Ајзенхајера и расправљано оцјени оптимизма. Сада се очигледно види да брзо повлачење осовинских трупа није бјекство него покрет за уштеду времена потребног за консолидацију нових одбрамбених положаја у залеђу Хамамета и сјеверно од Анфида-вила.

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

У сјеверном предјелу Туниса евакуисале су осовинске трупе мјесто Матер. На осталим дјеловима фронта повремене артиљеријске акције и живахна дјелатност истакнутих одреда. Наше ваздухопловне формације гађале су у ноћним нападима противничке концентрације.

Једна наша корвета је, под заповједништвом капетана корвете Алберта Чекачија из Анконе, потопила јену непријатељску подморницу. Заробљен је командант са пет официра и 41 чланом посаде.

Фиреров главни стан јавља:

Непријатељ је наставио жесток нападе на Кубањски мостобран, али му ни јуче није успјело да постигне икакав успјех. Настављају се жесток одбрамбене борбе. На другим сектороима фронта протекао је дан у миру. Тешка артиљерија њоиске гађала је успјешно постројења од ратног значаја у Ленинграду.

На туниском фронту није дошло до значајних борби. Током предвиђених покрета запосјеле су наше трупе на сјеверном сектору повољније положаје, које непријатељ није предвидио. Током ових операција евакуисан је без борбе град Матер.

Током дневних напада британских ваздухопловних формација на обале западних запосједнутих територија оборено је 14 непријатељских авиона, међу којима 12 бомбардера. У ваздушним дводојима изгубљена су 2 њемачка ловачка апарата.

Ситуација на Далеком Истоку и у Индији

Натезање и такмичење између империјализама у Индији

Ганди као смијешна фигура

Ројтер саопштава да је Руководитељ изјаснио у Индији Филипс, прије свог одласка за Сједињене Државе, затражио дозволу да разговара са Гандијем. Британске власти вису му у томе нашле у сусрет.

Пројекат уклањања Махатме са политичке сцене у Индији испољио се у једној индискрецији америчког претставника. Сада га котурају своји током енглеска штампа, настојећи да смањи значај Махатмине фигуре. У једном чланку, објављеном у једној великој енглескојревији, настоји се Гандија направити смијешним, тврдећи да је његов јачи мишљењ потпуно анархичан, да је он противник сваког облика власти и да би се, слиједећи њега, стигло у средњи вијек. Гандијеве присталице одговарају на то да је Махатма само противник сваког облику енглеске власти и искоришћавању индијских маса од стране британских индустријалаца.

Влада је одбила да одобри пресуду врховног индијског федералног суда, који је објавио такмичење шефова Конгресистичке партије незаконитим. Ради се о потврди мјере која прокиша Енглеску према индијском народу. Иако је доказано да такмичење Махатме Гандија и других родоољуба претставља кршење закона ипак се енглеска влада усубјуђује не прикававати да је извршила насиље над правима индијског народа.

Управни одбор Муслиманске лиге сматра се јуче у завредно насиједање. Одобрена је једна резолуција у вези са разним ограничењима која је јужноафричка влада објавила на штету индијских пољопривредника и малих посједника.

Борбе на Далеком Истоку

Смутс и Черчил наложени су оштрим критикама. Резолуција захтијева од владе у Новим Делхијама да интервенише код Смутса у смислу опозивања те нечовјечне мјере и успостављања својине одузетих земљишта. Резолуција завршава изјавом да ће у противном случају Индуси сместа приказати мјере репресалија, којима ће се на исти начин поступити према јужноафричким поданицима настањеним у Индији.

Сукоби Кинеза и Јапана

(Шанхај) Нови дозак сарадње коју Јапанци мисле развити са националном Кином види се у предаји нанкиншкој влади свих управних права јапанцима у једном граду и у једном сеју централни Чекјанга. Јуче су јапанске војне власти извршиле предају управе нанкиншкој администрацији.

Напад националиста на британска складишта

(Бомбај) У разним крајевима града избили су нови пожари. Велики број индијских националиста извршио је напад на једно британско складиште. Полиција је провела многобројна хапшења.

Рат на кратке ноге

Америчанско министарство морнарице доказало је још једну неособљеност своји ратних извјештаја, тврдећи да су америкаске подморнице потопиле 15.000 тона јапанског бродовља, међу које спадају ратни бродови, трговачке јединице и подморнице. Треба сматрати да су јапанске јединице уврало микроскопске величине, ако је потребно ратно бродовље, трговачке јединице и подморнице да би се заједно добио макос носивости од 15.000 тона.

Судбина грчких избјеглица у Египту исказивана

(Каиро) У Египат стиже све већи број грчких избјеглица, које су Енглези силом повукли са собом наком своје порвна, те су пренили преко Турске, Сирије и Палестине. Код самог залива створен је за њих логор. Међу њима се налази огромам број жена и дјеце. Велика мушкарака регрутована је по наређењу генерала Монтомерија. Нова скупина од 1.000 особа стигла је ових дана. Сада је Велика Британија могла да се не ослободи пребацивањ масе грчких избјеглица у Кенију и Белгиски Конго, гдје ће бити непоселени на тешким рударским радовима.

Англосаска ваздушност у губицу

У априлу је Раф извршио 10 ноћних напада на њемачке градове. Штета проузрокована овим терористичким нападима била је умјерена скоро искључиво против цивилног становништва. Уједно је преко стотину стамбених зграда, болница, цркава и других јавних установа. Становништво бомбардованог територија претрпјело је тешке губитке.

Енглези и Американци изгубили су током мјесеца марта у својим нападима на зоне Њемачке 350 авиона, међу којима велики број четвороимоторца. Тако је англоаска ваздухопловство изгубило у овим нападима 10% нападачких авиона.

Australija pred izborom

Šanghajski listovi smatraju da je japanski napad na Australiju apsolutno potrebna vojna *akcija za odbranu Japana i osiguranje* stere zajedničkog blagostanja u Istočnoj Aziji. Sada Engleska koncetrše svoj napor na afričkom i evropskom frontu. Takođe i Sjedinjene Države nisu sposobne da pruže Australijancima potrebnu pomoć. Australija predstavlja obećanu zemlju za azijske narode i stanovnike Pacifika, a istovremeno i značajnu strategijsku bazu za otpor anglo-američkoj agresiji. Jedan šanghajski list tvrdi da Australiji preostaje samo da donese odluku želi li da se spasi saradnjom sa azijskim narodima ili da propadne *održavanjem prijatljskih veza sa Anglosasima.*

Pregled štampe

Francusko zlato

Sjevernoamerička štampa vodi oštru kampanju da se smjesta zaposjedne ostrva Martinik i Gvadelup, posljednji ostaci francuskog *kolonijalnog carstva*, o koje još nisu pročili Englezi ni Amerikanci. List „Nju Jork Tajms" izražava svoje zadovoljstvo usljed činjenice da su ovi francuski posjedi geografski potpuno izolovani, što će olakšati operacije iskrcavanja. „List „Nju Jork Herald Tribjun" tvrdi da se zaposjedanjie ovih ostrva moralo izvršiti prije godinu dana, te smatra da je opozivanje amerikanskog konsula samo prvi korak prema riješenju problema u pravcu amerikanskih interesa. Ova kampanja poveđena je i zbog toga što je na Martiniku prevezeno blago francuske Narodne banke i francuske države.

Cinički stav engleske štampe

Engleska štampa počela je cinično zazirnati zaštitnički stav prema bolševicima protiv poljske izbjegličke vlade. List „Tajms" piše da je Sikorski ideo na ruin Njemačke i smatra da su njemački i poljski interesi imali dodirne tačke u ignorisanju Staljinovih revandikacija prema istočnom dijelu Poljske.

Cinizam Engleske

Jedan finski list žigoše eničko držanje Velike Britanije prema Evropi, primjećujući da Engleska već vjekovima upravlja svojim politikom prema svojim egoističkim interesima. Ali nakon pogreške učinjene versajskim mirom ona više nema prava da govori o evropskim poslovima, utoliko prije što ona danas ne želi priznati da bolševizam predstavlja najveću opasnost za evropsku civilizaciju. Engleska nije ništa rekla u vezi sa pokoljem poljskih oficira u Katinu, pa je ovo čutanje najteža osuda zemlje koja je do sada imala pretenziju da se smatra prvoborcem civilizacije.

Herojski otpor

Španski listovi ističu sa divljenjem herojski otpor osovinskih trupa u Tunisu, primjećujući da se snage italijanskih i njemačkih trupa pomnogostučuju ličnom hrabrošću i borbrovanošću vojnika, kao i vještinom komande. List „Informasjones" piše da su Englezima dosad ogromni gubitci, te da su oni pokazali krhkost svoje vojne organizacije, u koju se često umješaju političke razmirice.

Oponašanje

U Londonu je ministar narodnog zdravlja pod pritiskom štampe i javnosti osjetio potrebu da nešto učini. Jedan list prikazuje ovu namjeru vlade kao bespriimjernu inicijativu protiv tuberkuloze, praveći se kao da ne zna da ministar samo oponaša ono što je u Italiji već prije mnogo godina učinila fašistička vlada.

Литвинов путује

(Берлин) Литвиновљево путовање у Европу долази управо у добар час, будући да ће совјетски амбасадор у Сједињеним Државама моћи да донесе у Европу аутентичне информације о штрајку рудара. Ако се Литвинов буде задржавао у Лондону, и ако је главни узрок његовог путовања совјетско-пољски конфликт, онда ће он констатовати како је Лондон овога часа поново заузео антипољски став. Секретар жељезничких синдиката дошао је тако далеко да изјави како је пољски поникавала влада у Лондону злоупотребила рата која јој је Енглеска доиуствила, а да се она заваравала помишљу да може водити антисовјетску пропаганду.

Непријатељ ма обичај да врло често конструише своје сарадике. Потчево је, јер осим хитинског вјеровања на дневном реду има толико међусобних спорних питања, којима сада треба надодати и штрајк рударских радника у Америци.

Argentinska diplomatija trećinje neutralnost

(Буенос Аирес) Неколико десетака хиљада Аргентинаца учествовало је у великом дефилеу названом „јавном суверенеоста". манифестујући солидарност са претсједником аргентинске републике Кастиљом и његовом политиком неутралности.

Кратке вијести

— Њемачка штампа посвећује велику пажњу вијести о прекиду дипломатских веза између пољске владе и Савеза совјетских социјалистичких република.

— Мароканскн султан крену је на пут за Сенвлу гдје ће се, према предвиђањима, састати са генералом Франком.

— Египатски министар исхране издао је декрет који наређује свим ресторанима да од 1 маја не служе више од једног оброка одједном.

— Јапанске трупе су на жељезничкој пруги Пенинг-Хенгу опколиле око 20 000 непријатељских војника.

— У Јужној Африци основана је Независна лабуристичка партија, која још више компликује политичку ситуацију у том доминиону.

— После разговора између претставника Јапана и Тајландије остварен је потпуни споразум *између дотичних* влада на заједничке рата рада стварања Велике Источне Азије.

— Аустралијски министар финансија изјавио је да Аустралија има три пута веће ратне трошкове него што су њени приходи.

— Шест чланова улстерске владе дало је оставку због неслагања са министром претсједником.

— Јапански цар је примио у јавној публикацији нарочитог изасланика Гиншијиа Кина, те га задржао на ручку. Прије одласка у двора *примио је високи изасланик одјела* Сунца које се рађа, који га је одликовао Медаљом.

— У Анкари одржан је састанак парламентарне групе Народне партије, које је саслушала о обсјерни извјештаји министра иностраних дјела о међународним догађајима посљедњих недјеља. Претсједник турског министарског савјета Саракоглу кренуо је из Анкаре за Истанбул.

— У селу Вилмаин Сјеверни Ирска Дуглас отпочела је штампања хаљина за ставарања ратних вртова у сврху борбе против повећаног рада у Ирској.

— Радио-Токиа јавља да је током посљедњих сукоба између совјетских трупа и јапанских становника разорено 40 села.

Успјех њемачких подморница у априлу

(Берлин) У борби против непријатељ. ог поморског саобраћаја су једиоице њемачке ратне морнарице потопиле у априлу 63 трговачка брода од укупно 423.000 тона. Од тога су 61 брод од укупно 415.000 тона потопиле подморнице. Других 18 бродова оштећено је торпедима. Такође и у борби против непријатељског ратног бродовља имале су њемачке подморнице успјеха, потопивши: 1 носач авиона, 1 крстарицу, три контрапутнјера и једну подморницу. Друге њемачке поморске јединице разориле су 2 контраторпиљера, 3 подморнице и 7 моторпиљеја. Са тога су бродови у одређеним бродовима; 1 контраторпиљер, један ловац подморница, 11 мототорпиљера и један извиђачки брод.

У вези са резултатима, које су њемачке подморнице постигле у априлу, опажају њемачки војни круговн да је непријатељ са разарањем 423.000 тона трговачког бродовља задан вом тешки ударац. Ова бројка, која не обухвата топлиних италијанских и јапанских поморских снага, употребљује се са 18 торпедованих бродова, чије се потапање није могло установити, али од којих је један дио снгурно сарпио на дну мора. Може се тврдити да је укупно потопљено пола милиона тона непријатељског бродовља. За прва четири мјесеца ове године изгубили су Англоамериканци 2,5 милиона тона трговачог бродовља, то јест 400 трговачких бродова са просјечном носивошћу од 6.000 тона.

Антисовјетски став Јужне Африке

(Кајтаун) Јужноафрички сенат дискутовао је о руско-пољском спору и преучано посљедње које ова жалосна епидоа *може имати за Уједињене нације.* Націоналистички сенатори затражили су да влада узме енергичан став против московске владе, али је министар финансија изјавио у име владе да, и поред тога што је расцјен између Руса и Пољака изазвао огорчење, ипак још увијек није могла бити дата изјава њима, будући да је цијели овај проблем неома далекатке природе.

ЦРНОГОРСКА ПРЕКЛАПАЊА УРОДИЛА ПЛОДОМ!

Видили смо мјесецима црногорским варошким улицама како повисоко круже припадници челичних организација разних боја; видили смо и слушали смо људе како грозним гласом по кавана, улицама и породицама хују у завједе чак и саме себе; видили смо и чули прче о јуначству, о несавладној храбрости, *о равобојничком високомисленој преко хомунистима и партизаству уопште.* Чули смо такође и доживјели апотеозу отаџбине, народа, земље, слиге, снаге, воће, воље, борбености, хвалисања, одлучности, одважности, дисциплине. Кајетта сам чули, видјели, слушали, доживјели у овој посљедњој години дана. Али ово чему сада сви индиферентно сједочимо, ово што сада видимо тједнмо то у вјерни одраз тог широкогрудног хвастања, сваршени плод чувеног „војства и јуначтва" садашњице, сензационални продукт типичног црногорског прекланања.

Докле ћемо тако? — Бог сами зна, али сигурно све дотле док сви не увидимо да смо бескрајно смјешни, а смјешно необјашњи, незрели, несносфоби и дјетињасти, да не видимо и поред ђара вих очију и прирођене сељачке бистрине стварност која се стере и пружа пред нама, да нисмо способни да преузимамо на себе задатке јер ма је одговорност пуно јача од нас самих, а вјачај пуно већи од наше стварне интелектуалне способности. Фантазија није стварност, а стварност није фантазија, и то тако као што ми комунизам ни сад прогрдиа уубиства нису мјешта наших болесних и неуравених мисерних амбиција.

Црногорац је увијек живио у облацима. У прошлости су само појединци за све вас мислили и сјанјали за вас и ратовали, па вам живот и за нашу будућност. А сада, када је сваки појединац постао ово што није и ово што никада не може по пости, јер ну властитет интелектуелнје стварне фали, сада наша Црна Гора поново страда пред мјеђеђо неколиднне зликовачких елемената које овај народ увијек кадар да линкидира.

Није кадар или неће? — На овај знак — као жедно стадо — сви би ми инстинктивно нохитали *да одговоримо* да сам кадри много више, чак и да Кину осојимо да завједе са неба сунцеко, да објаве у свим повјеницама у свим сунцима очеви то и то урадили, то и то извојевали, то и то освојили и отели. То су били људи другога кова, којима се читав свијет са варочитим поштовањем кланио. Ко је се хвалио непоколебљивошћу храбрости њиховим данашњих сина?

Свако, богами, кад се о требовању ради!

Директор: ЧЕДО ВЛАЈИЋ